

Verzonden: 10 februari 2025

Zaak 2024-146

Datum uitspraak: 15 januari 2025

Uitspraak van het College van beroep voor de examens inzake het geding tussen:

appellant

en

de Commissie voor de examens van de Open Universiteit, gevestigd te Heerlen, verweerster.

1. Procesverloop

- 1.1 Bij beslissing van 3 september 2024 heeft de Commissie voor de examens aan appellant medegedeeld dat hij in voldoende mate heeft voldaan aan de eisen die worden gesteld aan het tweede deeltentamen van de cursus RB0204, Inleiding privaatrecht. Het door appellant behaalde resultaat was een 5,5. Appellant heeft de cursus behaald met het (compensatorisch) eindcijfer 5,9.
- 1.2 Verweerster en appellant zijn niet gekomen tot een minnelijke schikking, naar aanleiding waarvan appellant per e-mail van 19 november 2024 heeft aangegeven zijn beroep te willen doorzetten, waarna verweerster een verweerschrift heeft ingediend.
- 1.3 Het College heeft de zaak ter zitting behandeld op 15 januari 2025, waar namens verweerster mevrouw mr. H.J.M. Severeijns-Wijnenbergh, examinator van de cursus RB0204, Inleiding privaatrecht, en mevrouw mr. M.F.R.H. Ruijschop, ambtelijk secretaris van de Commissie voor de examens, digitaal hebben deelgenomen aan de hoorzitting. Appellant heeft tevens digitaal deelgenomen aan de hoorzitting.

2. Overwegingen

Het beroep van appellant

- 2.1 Appellant is het niet eens met de beslissing van 3 september 2024 en is van mening dat hem een hoger cijfer toekomt voor deeltentamen 2 van de cursus RB0204, Inleiding privaatrecht, en dat bijgevolg de compensatorische uitslag dient te worden opgehoogd. Met name is appellant het niet eens met het stellen van een open vraag in deeltentamen 2 over lesstof die hoort bij deeltentamen 1. Blijkens een verzoek van appellant op grond van de Wet Open Overheid (Woo), heeft de faculteit Rechtswetenschappen besloten om de tentaminering voor de cursus RB0204, Inleiding privaatrecht, met ingang van het collegejaar 2023-2024 op te splitsen in twee deeltentamens. De achterliggende gedachte hierbij is dat het voor studenten beter is om "just in time" te toetsen. Door de stof te verspreiden over twee Digitale individuele tentamens (DIT-tentamens), kunnen studenten eerder een deel van de cursusstof afronden, de lesstof beter verdelen en een toets afleggen op een moment dat de student het beste uitkomt. In de visie van de faculteit werkt dit motiverend en stimulerend voor studenten. Hieruit volgt, volgens appellant, dat incorporatie van de studiestof uit deeltentamen 1 in deeltentamen 2 niet is toegestaan. Tevens wil de faculteit het cursusrendement verhogen. Appellant is van mening dat het verhogen van het cursusrendement niet gelukt is, nu slechts 74 van de 299 studenten

(24,75%) de cursus hebben behaald.

- 2.2 Appellant acht het onredelijk dat in vraag 21a van deeltentamen 2 cursusstof aan bod komt die hoort bij deeltentamen 1, waarvoor appellant reeds geslaagd was en voert daartoe het volgende aan:
- 2.2.1 De examiner houdt zich niet aan het besluit van de faculteit om “just in time” te toetsen. Hierdoor worden de voordelen voor studenten die aan dit toetsbeleid kleven volgens appellant tenietgedaan. Verder merkt appellant op dat vraag 21b weliswaar ziet op cursusstof van deeltentamen 2, maar voortbouwt op het antwoord dat appellant bij vraag 21a heeft gegeven. Bij een onjuist antwoord op vraag 21a, loopt appellant zodoende ook punten mis bij vraag 21b. Appellant is van mening dat dit hem niet kan worden toegerekend, nu vraag 21a lesstof behandelt die behoort tot deeltentamen 1.
 - 2.2.2 In een eerder overleg met appellant heeft de examiner volgens appellant te kennen gegeven dat zij het niet eens is met het besluit van de faculteit en van mening is dat studenten alle cursusstof behoren te kennen. Het feit dat op de cursussite wordt aangegeven dat open vragen kunnen worden gesteld over alle leereenheden behorend bij beide deeltentamens, doet hier volgens appellant niet aan af. Dat het splitsen van de tentamenstof volgens de examiner alleen van toepassing is op de meerkeuzevragen, blijkt volgens appellant niet uit de informatie die hij heeft ontvangen naar aanleiding van zijn Woo-verzoek. Appellant betoogt dat het wel degelijk mogelijk was geweest om een vergelijkbare vraag te stellen, zonder de stof uit deeltentamen 1 te incorporeren. Bovendien voldoen de meerkeuzevragen wél aan het principe van “just in time” toetsen. Daarnaast heeft het opnieuw toetsen van studiestof uit deeltentamen 1 in deeltentamen 2 volgens appellant geen didactische meerwaarde. Het feit dat de examiner desondanks de open vraag niet heeft aangepast naar het “just in time” toetsbeleid van de faculteit, onderschrijft volgens appellant dat de examiner het niet eens is met dit beleid en hij vindt dit inconsistent en onredelijk.
 - 2.2.3 Appellant is van mening dat de vragen 21a en 21b uit het tentamen verwijderd moeten worden. Op grond van de richtlijnen voor de berekening van cijfers (bijlage 9 van Examenreglement 2023-2024), dient een verwijderde vraag alsnog goed gerekend te worden, waarmee appellant het maximaal haalbare aantal scorepunten krijgt. Zijn cijfer dient dienovereenkomstig te worden aangepast.
 - 2.2.4 Mocht het College tot de conclusie komen dat incorporatie van de studiestof van deeltentamen 1 in deeltentamen 2 is toegestaan, voert appellant subsidiair aan dat de puntentelling met betrekking tot vraag 21a onjuist is. De examiner heeft ten onrechte 1 punt afgetrokken, omdat appellant een onjuist vereiste heeft vermeld. Dit dient uiteraard geen punten op te leveren, maar rechtvaardigt volgens appellant ook geen puntenaftrek. Het antwoordmodel schrijft bovendien alleen puntentoekenning toe, geen puntenaftrek. Het feit dat volgens de uitleg van de examiner puntenaftrek wordt gegeven voor het noemen van verkeerde elementen in een antwoord, kan er theoretisch gezien toe leiden dat iemand een negatief puntenaantal wordt toegekend. Appellant is van mening dat hem twee punten toekomen voor vraag 21a, voor het vermelden van het relevante wetsartikel en een juiste uitwerking.
- 2.3 Met betrekking tot de inzage in het tentamen, merkt appellant op dat de gewenste antwoorden van de open vragen 21a en 21b niet werden getoond, waardoor appellant de mogelijkheid is ontnomen om te controleren in hoeverre zijn antwoorden overeenkomen met het antwoordmodel en of het juiste aantal scorepunten door de examiner is toegekend. Dit is in strijd met artikel 7.13 lid 2 sub q van de Wet op het hoger onderwijs en onderzoek (WHW). Ook op grond van Bijlage 3 van de Onderwijs- en examenregeling 2023-2024 dienen bij de (online) inzage zowel de beoordelingscriteria van de foutief beantwoorde vragen aanwezig te zijn, alsmede de beoordelingstoelichting van deze vragen. Volgens appellant dient de beoordeling van zijn antwoorden en de grond waarop puntentoekenning gebaseerd is, transparant te zijn om willekeur te voorkomen. Appellant heeft na een schriftelijk verzoek hiertoe een toelichtende reactie van de examiner ontvangen, maar hieruit blijkt geenszins volgens welke normen de beoordeling heeft plaatsgevonden. Appellant heeft ook geen coachingsrapport ontvangen of de

mogelijkheid gekregen om zijn uitwerking te vergelijken met het antwoordmodel. Appellant is van mening dat hij inzage dient te krijgen in het antwoordmodel behorend bij de open vragen 21a en 21b en een coachingsrapport behoort te ontvangen. Hij heeft deze inzage echter pas gekregen in het verweerschrift naar aanleiding van zijn beroepszaak.

- 2.4 In reactie op het schriftelijke verweer van de examiner, voert appellant aan dat het antwoordmodel ten aanzien van vraag 21a discutabel is. Appellant is van mening dat de casus onvoldoende informatie bevat om de vraag conform het modelantwoord te kunnen beantwoorden. Appellant betwist ook het modelantwoord van vraag 21b en motiveert waarom volgens hem in deze casus geen sprake kan zijn van revindicatie vrij van pandrecht.
- 2.5 Appellant pleit tot slot voor het toestaan van het gebruik van een arrestenbundel tijdens dit tentamen. Van appellant wordt verwacht dat hij 29 arresten van de Hoge Raad kent voor het onderhavige tentamen, echter volgens appellant zijn deze arresten doorgaans moeilijk te lezen (zeker voor studenten in de propedeutische fase). Van appellant kan niet verwacht worden dat hij alle rechtsregels onthoudt die uit deze arresten voortvloeien, omdat de juridische materie hiervoor te omvangrijk en complex is. Appellant acht het gebruik van een arrestenbundel daarom redelijk en billijk en vergelijkt dit met het toegestane gebruik van een wettenbundel. Van appellant wordt immers ook niet verwacht dat hij alle wetsartikelen uit het hoofd kent.

Het standpunt van verweerster

- 2.6 In algemene zin is verweerster van mening dat geen extra punten kunnen worden toegekend aan de door appellant gegeven antwoorden en geen hoger cijfer kan worden toegekend. In algemene zin geeft verweerster aan dat open vraag 21a op deze wijze gesteld mocht worden en niet uit het tentamen van appellant verwijderd dient te worden. Verweerster voert daartoe aan dat op de cursussite onder "Cursusinformatie" en vervolgens onder "tentamen" duidelijk wordt aangegeven:

"De tentaminering vindt plaats door middel van: twee Digitaal Individuele Deeltentamens (DIT), bestaande uit deeltentamen 1 met 26 meerkeuzevragen (mc) met elk vier antwoordalternatieven over de leereenheden 1 t/m 9 en 11 t/m 14 en deeltentamen 2 met 20 meerkeuzevragen (mc) met elk vier antwoordalternatieven over de leereenheden 15 t/m 20 en 22 t/m 24 en één open vraag met een a- en b- vraag, die betrekking kan hebben op alle leereenheden."

Vervolgens wordt onder de knop "Leerdoelen" als één van de leerdoelen aangegeven dat studenten na afronding van de cursus kennis dienen te hebben van en inzicht dienen te hebben in enkele belangrijke leerstukken uit het goederenrecht en het verbintenissenrecht, zodat deze een eenvoudige casus waarin deze leerstukken aan bod komen, op kunnen lossen. Appellant is zodoende volgens de examiner op de hoogte van het gegeven dat de open vraag betrekking kan hebben op de studiestof over alle leereenheden. Bovendien is in leereenheid 17 (behorende bij deeltentamen 2) zelfs een zelftoetsvraag opgenomen die vergelijkbaar is met vraag 21a. Ook in het introductiecollege is expliciet aan de orde geweest welke lesstof bij de respectievelijke deeltentamens hoort.

Volgens de examiner schuilt er een didactische reden achter het stellen van zowel meerkeuze- als open vragen, omdat je bij een open vraag het inzicht van studenten beter kunt toetsen en studenten bekend maakt met een toetswijze die vaker voorkomt bij bachelorcursussen op het gebied van privaatrecht.

De examiner betwist dat zij ingaat tegen het beleid van de faculteit. De inhoud van het tentamen en de indeling hiervan is uitvoerig besproken met het docententeam en gecommuniceerd naar studenten.

- 2.7 Ten aanzien van het "just in time" toetsbeleid van de faculteit, merkt de Commissie voor de examens op dat de Commissie akkoord is gegaan met opsplitsen van het tentamen. De Commissie benadrukt dat informatie die appellant heeft ontvangen naar aanleiding van zijn Woo-verzoek, afkomstig is van de faculteit. De Commissie wijst verder op artikel 2.2.1 lid 1 van het Examenreglement 2023-2024, waaruit blijkt dat de examencommissie examinatoren

aanwijst, die belast zijn met het vaststellen van de inhoud van een tentamen en de tentamenuitslag. Alleen de examiner beslist wat er uiteindelijk in een tentamen staat. De inhoud van de tentamens en op welke stof deze betrekking heeft, is vooraf door de examiner kenbaar gemaakt.

2.8 De examiner heeft per betwiste vraag de punttoekenning toegelicht:

- 2.8.1 Voor vraag 21a waren vijf punten te behalen, waarbij elk vereiste 1 punt oplevert, mits het juiste wetsartikel wordt vermeld en de concrete uitwerking juist is. Appellant heeft twee vereisten niet vermeld, wat heeft geleid tot aftrek van 2 punten. Appellant heeft verder twee fouten gemaakt in zijn uitwerking, wat heeft geleid tot aftrek van 2 punten. De toekenning van 1 punt voor het gegeven antwoord is daarmee gerechtvaardigd, volgens de examiner.
- 2.8.2 Met betrekking tot vraag 21b, stelt de examiner dat deze vraag geheel zelfstandig en los van vraag 21a uitgewerkt kan worden. De examiner verwijst naar de onderdelen van de lesstof, waarin het modelantwoord te vinden is. Tevens betoogt zij dat studenten die een vraag krijgen over de vestiging van een beperkt zakelijk (zekerheids)recht de geldigheidsvereisten hiervoor dienen te weten en ook inhoudelijk moeten kunnen beoordelen of aan de vereisten is voldaan, zowel binnen de onderhavige cursus als in het vervolg van de bachelorfase bij het vak Goederenrecht. Het door appellant gegeven antwoord is juridisch gezien incorrect. Nu appellant blijkt heeft gegeven dat hij de materie niet begrijpt, acht de examiner puntenaftrek gerechtvaardigd. Voorkomen moet worden dat studenten allerlei irrelevante elementen gaan betrekken in hun antwoord in de hoop punten bij elkaar te sprokkelen.

2.9 Met betrekking tot de inzage in het tentamen, geeft de examiner aan dat het niet beschikbaar hebben van een modelantwoord bij de vragen 21a en 21b een omissie is geweest en dat bij online inzage een antwoordmodel inderdaad beschikbaar hoort te zijn. Echter merkt de examiner op dat het onderhavige tentamen de derde kans was van appellant en dat zij de twee eerdere tentamens uitgebreid met hem heeft besproken, waaronder de open vragen. Als appellant dezelfde werkwijze had gevolgd als bij de eerste twee tentamens, had zich geen enkel probleem voorgedaan.

2.10 Ten aanzien van het gebruik van een arrestenbundel, merkt de examiner op dat dit een besluit is waartoe de faculteit Rechtswetenschappen gerechtigd is. Wel merkt de examiner op dat de vergelijking die appellant maakt met een wettenbundel, wat haar betreft mank gaat.

2.11 Met betrekking tot het cursusrendement, merkt de examiner op dat het aantal studenten dat geslaagd is, afgezet dient te worden tegen het aantal studenten dat daadwerkelijk tentamen gedaan heeft, waardoor geen sprake is van een buitengewoon laag cursusrendement, zoals appellant stelt.

Het oordeel van het College

2.12 Het College stelt voorop dat de taken en bevoegdheden van het College niet strekken tot het opnieuw beoordelen van de beslissing van verweerster. Het College toetst of de beslissing voldoende zorgvuldig tot stand is gekomen en of deze voldoende is onderbouwd. Dit brengt met zich dat de beslissing van verweerster slechts voor vernietiging in aanmerking komt als deze in strijd is met enige regel van geschreven of ongeschreven recht.

2.13 Het College is toetsend binnen de hierboven aangegeven grenzen, op grond van de gedingstukken en het verhandelde ter zitting en op grond van de door verweerster verstrekte onderbouwing, van oordeel dat de beslissing van verweerster in rechte standhoudt. Dat oordeel berust op de volgende overwegingen.

- 2.14 Het College stelt vast dat op grond van artikel 2.2.1 lid 1 van het Examenreglement 2023-2024, de examinator exclusief belast is met het vaststellen van de inhoud en het afnemen van tentamens, alsmede met de vaststelling van de uitslag daarvan. Appellant heeft bevestigd dat hij vooraf, conform hetgeen verweerster heeft gesteld, op de hoogte was welke lesstof getoetst wordt in welk deeltentamen, alsmede de expliciete mededeling dat alle lesstof aan bod kan komen bij de open vragen, inclusief de lesstof behorend bij deeltentamen 1. Gelet op zijn bevoegdheid, komt het College niet toe aan een inhoudelijke beoordeling van het toetsbeleid, nu de examinator dit zelf mag invullen. Voor het College is verder niet gebleken dat de examinator ingaat tegen het toetsbeleid van de faculteit.
- 2.15 Het College stelt vast dat de beoordeling van de open vragen tot stand is gekomen op basis van een antwoordmodel. Het College is van mening dat de examinator voldoende zorgvuldig heeft toelicht waarom niet meer punten kunnen worden toegekend voor de door appellant gegeven antwoorden. Hierbij betreft het College dat de examinator uitvoerig en onder verwijzing naar het beoordelingsmodel heeft toelicht voor welke onderdelen punten werden toegekend en waarom niet meer punten kunnen worden toegekend. Gelet op de door de examinator gegeven toelichting, kan de puntentoeakening/puntenaftrek voldoende concreet gerelateerd worden aan de gegeven antwoorden en de ontbrekende elementen in het antwoord. Het College ziet geen aanleiding om de betwiste vragen uit het tentamen te verwijderen, zoals appellant verzoekt.
- 2.16 Ten aanzien van de puntenaftrek bij vraag 21a, acht het College de door de examinator gegeven toelichting gerechtvaardigd. Een tentamen toetst onder meer of een student de cursusstof voldoende beheerst en van studenten mag worden verwacht dat zij een concreet, op de vraag toegespitst antwoord kunnen formuleren. Hoewel het College transparantie over de mogelijkheid tot puntenaftrek naar studenten toe gewenst acht, maakt het ontbreken van die vermelding in dit geval de gegeven beoordeling, onder verwijzing naar de voorgaande overweging, nog niet onjuist.
- 2.17 Ten aanzien van de (online) inzage in het tentamen, stelt het College vast dat de omissie in de online inzage is rechtgezet middels het verweerschrift. Hoewel appellant inzage had moeten krijgen in het tentamen conform de geldende regelgeving, heeft hij middels zijn beroepszaak voldoende inzicht gekregen in de beoordeling van zijn antwoorden en het antwoordmodel.
- 2.18 Het College stelt vast dat het besluit omtrent het al dan niet ter beschikking mogen hebben van een arrestenbundel aan de faculteit is en gaat daar in deze uitspraak, gelet op zijn bevoegdheid, verder niet op in.

Conclusie

- 2.19 Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat het beroep ongegrond is. Appellant krijgt geen gelijk en de beoordeling van het tentamen blijft in stand.

3. Beslissing

Het College

Rechtdoende:

verklaart het beroep ongegrond.

Deze uitspraak is gedaan door mr. T. Dohmen, plaatsvervangend voorzitter, en dr. R. van Bree, dr. L.A. van oortmerssen, H.C.E. Pepels en drs. I.V. Storm-Stevelmans, leden, in tegenwoordigheid van mr. A.L.H. Soons-Koopman als secretaris

w.g. de secretaris,

w.g. de plaatsvervangend voorzitter,

mr. A.L.H. Soons-Koopman

mr. T. Dohmen

voor eensluidend afschrift,

mr. A.L.H. Soons-Koopman

Als u het niet eens bent met dit besluit van het College van beroep voor de examens, kunt u binnen 6 weken na de verzenddatum van dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS), Postbus 20019, 2500 EA Den Haag of via het [webformulier](#). Alle informatie daarover vindt u op de website www.raadvanstate.nl/studentenzaken/.